

..... Λ Υ Ρ Α

Ο.- Χωριό, ελληνικό χωριό, πού ἔχεις τόσες χάρες. Εσύ διατωνίζεις τήν ἀθάνατη τοῦ "Εθνους μας Παράδοση". Στῆς συλαβιᾶς τά μαῦρα χρόνια, σύ, τό "Ελληνικό χωριό, ιράτησες τήν Πατρίδα, τήν ιράτησες στή σιέφη καὶ στήν ιαρδιά τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, πού ἂν δέν ξέρουν νά δημιουργήσουν μηχανικό πολιτισμό, ώστε σοι ξέρουν νά διαφυλάξτουν τόν "Εθνικό πολιτισμό". Καὶ εἶναι οἱ ιλάδοι του: Ψυχικός πολιτισμός, πατριωτισμός, ἀνθρωπισμός, πού ὅλα ζοῦν καὶ βασιλεύουν μ' ἔνα ἔθιμο, μ' ἔνα παραμύθι, μ' ἔνα τραγούδι.

"Ἄς φέρωμε τώρα τή σιέφη μας ιοντά στό Μαιεδονικό χωριό, ὅπου ζοῦν ἀνθρώποι, πού ἄλλοτε ζοῦσαν πέρα μαιρύα, στό γαλάζιο Πόντο. Ο λαός ὁ Ἰδιος, μὲ τίς ίδιες παραδόσεις, συγγει τώρα μέ τούς ντόπιους ἀδελφούς του καὶ συνεχίζει τό δρόμο, τόν ἀτέλειωτο τῆς θρυλικῆς μας Πατρίδας, τῆς αἰώνιας "Ελλάδας.

..... ή Λ Υ Ρ Α σβήνει

Σ.- Γοργός οοοοοοορ, ἐσέν λέγωωωω, Ποῦ εἶσαι; Γοργόοοοορ, ἐ Γόργοοοοορ. Νιά ἔισεν καὶ νιά θ' ἀκούη. "Οὐ ν' ἀοιλί ἐμέν. Ο Χορτοθέρτσ' ἐμέσαξεν κ' ἐμεῖς ἀιόμαν τά δουλείας ντό ἐπρεπεν νά φέρωμε σό ιιφάλ', κ' ἔγγαμε. Ο προκομένον ὁ ἀντρας ιμ ὁ νοῦς ἀτ πάντα σό λασίον, σό καφενεῖον, μέ τοι φίλτο". Αοτιον ιενισλούν· πά ἄλλο κ' εἶδα. Καὶ τεά ντό νά λέγ' ἀτο; Σεράντα χρόνια ζῶ μέ τ' ἀτόν, τό ταπιέτν' ἀτ πάντα ἀρ ἀτό ἔτον, σ' ἀλών' ἀτ καμμίαν νιά βρέχ' καὶ νιά χιονίζ'.

Γιά ἄς ἐβγάλω μίαν ιι' ἄλλο τή λαλία μ'. Γοργόοοορ, κομενόχρονεεε... ιι' ἀκοῦς ἐσέν λέγωωω, κομενόχρονε **#** ἐφαες μεεεε.

Γ.- (ἀπό μαιρύα) - "Ε ντό ἔεεεεν... ἀδανά εἶμαι.

Σ.- Κομενόχρονεεε, ἀτουιά ντό εἶσαι ἐξέρ' ἀτο, ἀδανά ντό κ' εἶσαι τερῶωω... ·Αγλήγορα ἄφις κ' ἐλα.

Γ.- "Ερχουματ, ερχουματ. (ἀιόμη δέν πλησίασε)

Σ.- Νά μή ἐπροφτάναν κ' ἐποῖναν τό χωρίον ἐμουν θεριστικόν ιεντρόν, πῶς λέγν' ἀτο. Εξίγαν οἱ πολιτιανοί ἀδανιάν καὶ ἀ θα παίρνε τό νοῦν ἐμουν. "Αντρας ιμ ὁ Γοργόρτσ' ζατε ἀοτια ἐράευεν.

Γ.- (πλησίασε ἀριετά) - Αύτύχολος γαρή. Αοτέα μ' ἔσνε κ' ἔναν διμάτ' ἄς εἶχα.

Σ.- ·Αχά τοχάς. Επορῶ καὶ τιδέν λέγω; Τή λαχα μ' ὄντες ἀκούει, τρεχτά-τρεχτά ἄμον χάταλον, ἀμάν προφτάν'.

Γ.- (ἀπό ιοντά) - ·Αναθεμά ἀτό τό ταπιέτ' ισ. Ντό ἐχάθα καὶ ἐγόμωσες τόν ιόσμον λαλίας;

Σ.- ·Ελῦεν ή ιαρδία μ', ἐλῦεν ή ιαρδία μ' μέ τ' ἔσέν. Αοῦτα σεράντα χρόνια εἴν καὶ ἔσύ νιά ἐλλαξες καὶ νιά θ' ἄλλαης.

- Γ.- Εάν έσηαλωσες τό "Πάτερ ήμῶν"; "Αισο~~Υ~~ Σουμέλα, ἐγώ ν' ἀλλάζω οὐ εἶμαι.
"Αν θέλτος ἄλλαξον εσύ.
- Σ.- Θ' ἀλλάζω καὶ θά ἔρχουμαι σ' ἐσόν τό ταπιέτ ἀπάν; Κ' ἐπ' ἐκεῖ, ἀποθάνομε ἃς
σό λοιμόν. Μαυράχαρε μ' ἔμνε ἐγώ νοικούρα καὶ θά ~~ἐπί~~ ρνες.....
- Γ.- Τήν πλάση σ'; δσπιτ' οὐ θά έστερέωναμε.
- Σ.- Ἐλπέτ οὐ θά έστερέωναμε. Κομενόχρονε, Χορτοθερῆ, τά δουλείας σό γόνατον,
φουρκίουμες καὶ στένομε, τά χορτάρια θά τοπλαεύκουνταν, τά διερδάν δεμάτια
θά κουβαλίουνταν οὐ ἔνα σειρίν ἄλλα δουλείας καὶ εσύ τό λασίον οὐ ἐφήντος:
Ζουλείες τό πουχτί σ', βάλτος τό γαλιόν σό στόμα σ', ή χρά σ' ζατί ιδικι-
νον ἄμον μῆλον, γιοσμαλαεύκεσαί καὶ διαβαίντος πλάν.
- Γ.- (γελᾶ ξειαρδιστινά) - Γιοσμᾶς ἔμνε καὶ εἶμαι καὶ θά εἶμαι. Ντό ζε-
λεύξ-ζελεύξ; Ἐγώ εἶπα σ' ἀτο. Τό πολλά τό νούνιγμαν ἐν διαβολούνται,
καὶ ή διαβολούνται γερά τόν ἀνθρωπον ἀγλήγορα. Αχά τέρεν ἐμέν, πού οὐ
ἐνοῦντσα πολλά καὶ τέρεν οὐ ἐσέν, πού ἐνοῦντσες. Εσύ ἔρθες οὐ ἐγέρασες
οὐ ἐγώ πάν αἰόμαν, δόξα τόν θεόν, τροῦ λέγω καὶ ~~λάσιον~~ ματί.
- Σ.- Εσύ ἄμον ντό λέσ, ἐγώ ἀτώρα ἄλλο γιά τ' ἐσέν πά οὐ οὐδέτο πά
πρέπ' νά δίγω σε διαβίζειν καὶ νά πᾶς παντρεύς μέν ~~μή~~ ἄλλο. Λοκιόν πά
ἔν καὶ δίκαιον πά ἔν, γιατί νά χαραμιάς τά κάλια σ'; τή νέτε σ'.
- Γ.- (γελᾶ) - Σουμέλα έσύ ἀτώρα, ἄμον περιπατείες τήν γαζτέν, ἄμαν έθαρρεῖς
ἐγώ ἀτώρα, γιά νά, τεμιάν κάπως, νά ἔρται, δέ λόγος ντό φέρ' καί....
- Σ.- Παντρεύς-παντρεύς, πάρνε σε-πάρνε σε. Αναθεμά σε λαφρέ. Τό βάρος ἃς
σά δουλείας τή Χορτοθερῆ γιά τέρεν καὶ τ' ἀτουνοῦ πά τή μασχαρίας τή
λαφροσύνται τέρεν.
- Γ.- Τσιάνουμ μή στεναχωρεύκεσαί. "Ολα θά γίνται, στέρια-στέρια. Ἐγώ οὐ εἶμαι
πού θά κουβαλῶ τά δεμάτια, θά τοπλαεύω τά χορτάρια, θ' ἐφτάγω τά τεέδες;
Σ.- Σ' ἀλῶνι σ' νιά βρέχ' καὶ νιά χιονίζ', ~~καὶ~~ κενίσκον ταπιέτ.
- Γ.- (γελᾶ) - Σ' ἀλῶνι μ' χιόνιμαν οὐ χιονίζ', ἄμαν βρέξιμον βρέχ'. Κι ιρούει
σό νοῦς, δύντες, γιά νά πάνω ραχάτια τήν τσικάραν, ἐφένα τ' ἀλῶν οὐ ἐνεβρά-
εν. (γελᾶ)
- Σ.- Κ' ἔδεβασαι μά εικεῖν τ' ἀλῶν οὐ ντό ἀλῶν πά ἔτον.
- Γ.- Μέτα μερινά πά θά δεβάουνταν μά. "Ολα τά ιδροιαμάτια μουν νά ἐπόρναμε
ζατί οὐ ἐφέρναμε καλή χαρά ἀπέσ' σ' ἀμπάρια μουν, θά γίνουμνες έμεῖς πά
ζεγκούν. Αοτιόν πελιάν δέ θεόν λάς καμμέν οὐ δεῖ με.
- Σ.- Εσύ ζατί πάντα μέ τή μουταράν θέλτος νά ζῆς. Η ~~ζήσε~~ ντό έχ καὶ θάνατον
ξατί οὐ νουνίεις.
- Γ.- Ούλης οέφ' καὶ ησυχεν καρδιάν. Βρεῖς οὺς εάν βάσανα οὐ άσαν τά τέστια.....
- Γ.- Πά τό οοστόν. Κ' είσαι μαρτυρόντος.

- Γ.- "Εγώ νουνίζ' ἀτο, έσύ ιε νουνίεις ἀτο." Αοῦτα ντ' ἔχτσαμε κ' ἔγούρεφαμε
θά παίρωμ' ἀτα ιαί πᾶμε μέ τ' ἐμᾶς ἐκεῖ σόν ιόσμον; "Ειτε Σουμέλα, δ' ἄν-
θρωπον πρέπ' νά χάρεται ἀδά σόν ιόσμον, νά τρώη ιαί πιν; νά διασιεδάς".
- Σ.- "Αμον ντ' ἔγροινῶ ἃς σήν διασιεδασην ἔρχεσαι. Γιά πέ με, μέ τίναν ἔσνε;
- Γ.- (γελᾶ) - Μέ τήν ιυρίαν.... (συνεχίζει τό γέλιο) -
- Σ.- Εάν μέ τ' ἐκεῖνεν τήν...
- Γ.- Σόύς μή χαλάντσ' τό στόμα σ'. Κ' ἐπ' ἐκεῖ ἀκούει ἀτο ἀντρας ἀτο ιαί ἐφτάει
μας ντό κ' ἔπαθαμε.
- Σ.- 'Εξίγαν ἃς σά πολιτείας οι παρχαρέτ' σά χωρία ιαί οι χωρέτ' χᾶνε ιαί
στέκνε τό νοῦν ἀτουν.
- Γ.- 'Απ' ἀτουνούς, Σουμέλα, θά μαθάνουμε τή ζωῆς τό μιγινόν. 'Εγώ τερῷ ἅρ ἀτέν
τήν ιυρίαν Φωφών, πώς ἐφτάει τόν ἀντραν ἀτο; χαρεντερίζ' ἀτον, κ' ἐκεῖνος
πά ἐκεῖνεν. "Ονταν ἔρται ἐκεῖνος μέ τ' αύτεινητον, ἀτέ νά ἔλεπες ιαί
ντό ἐφτάει ἀτον. Τυλίεται σή γοῦλαν ἀτ ιαί ιαλατσεύ' ἀτον γλυκέα-γλυκέα.
'Εφτά νεγκασμένος πά νά ἔν, σδ μίαν ἀναπάεται.
- Σ.- 'Εκεῖν' ίλαεῦνε δε εῖς τόν ἄλλον ιαί έσύ πά ἄμον τόν παλαλόν ιαί τόν
σέφτελον τερεῖς ἀτο' σεψρ κ' ἐκεῖν' πά οι λαφρίδες ξάι κ' ἐντρέπουνταν;
- Γ.- Λάλα ιαί σέφτελεσα εἶσαι έσύ. Τό γλυκήν ή γλῶσσα τή Θεοῦ ἔν ιαί ή ἐγάπ
σ' ἀντρόθνον ἀναμεσάν εύλογαν ἔν. 'Ιστέ ἔγώ κ' ἐσύ ντό ιε ταιριάζομε, τό
ιαπεέτ ὅλεν τ' ἐσόν ἔν. "Εναν γλυκήν ιαχατσήν ἃς σδ στόμα σ' ιαμμίαν κ'
ἔισα. Κόκκινον τσαχρέν πά ντό ἔχω, ιε σιών' ἀτο τό μάτι σ', νιά τό πουίχι
μ' θέλτσ', νιά τό τίν τό πορπάτεμα μ' πεενέφιεσαι." Ινας τσαιωμένος ιαί
ιιτριναῖας νά ἔμνε ιι' ἄλλο πολλά θ' ἐλογαρίαζες με. Τήν διπλούτη σ' ή ιυρία
Φωφώ τόν ἀντραν ἀτο' μέ τό σούς ιαί μέ τό σᾶς ιαλατσεύ' ἀτον. Κοτσά ιεφ-
τέρτσ' ἔν κ' ἐκεῖνε Γιωργάνη μου, λέι ἀτον, κ' ἐκεῖνος ἐκεῖνεν, χρυσό μου
ιαί ἐγάπη μου, γιάμ έιουράστηκες, κ' ἔναν σειρίν ἄλλα.
- Σ.- 'Αναθεμά σε φαντασμένε. 'Εκεῖν' εῖν' γραμματισμέν' ιαί ὅλια τουν ἔχνε
ἀπέσ' διαβολοσίνιας. 'Εμεῖς είμεις ἀπλοίς ἀνθρώπ', πᾶμε σή Θεοῦ τή στράταν.
Κ' ἐπ' ἐκεῖ ἀτά τ' ἄλλα ντό εἶπες, ἔμέν ἔρχουνταν ἔμες ἄμον ἀτεφούσλούνια.
- Γ.- "Ελπετ έσύ ὅχι νά λές με, ρίζα μ' ιαί πούλι μ', ἄμαν ιαθεαυτοῦ τό ὅνομα
μ' πά ιε λές με. Κομενόχρονε, σέφτελε....
- Σ.- "Οὐδεποτέ πολυχρονεμένε ιαί Βενιζέλε νά λέγω σε.
- Γ.- 'Αοῖνα γιόμ. Γλυκέα μανάχον ιαλάτσεφον, ἔχτίμα με ἄμον ἀντρας ισ ιαί
τέρεν ἔγώ ἀτότε....
- Σ.- 'Εγώ ἀέτσ' ἐπλάστα, τινάν διγαπῶ, ἀπέσ' σήν ιαρδία μ' ἀγαπῶ. Τ' ἄλλα ντό λές
θέλνε ιεφ' ιαί ησυχον ιαρδίαν. 'Εμεῖς ἃς σά βάσανα κ' ἃς σά τέρτια....
- Γ.- Πέ τό σωστόν. Κ' εἶσαι μορφωμέντσα.

- Σ.- 'Εσύ εἶσαι;
- Γ.- 'Εγώ ἂν οὐ εἴμαι πά, μάθουμαι μέ τοι μορφωμέντος', λέγω, θυμόγω οὐαὶ ὅπερ
άλετο πά μαθάνω πολλά πράματα, τά οποῖα ἐσύ ποτέ χαπάρ δέν τό οὐέχεις.
- Σ.- Τ' 'Ελλενινά σ' ἂν θά τεροῦμε, ἐσέβες σό σχολεῖον, οὐαὶ ποῖον τάξιν εἶσαι
οὐέρομε.
- Γ.- 'Εσέβα οὐαὶ ἐσέν πά θά βάλλω.' Αιουσε Μέλα, τ' ἐμέν ή ἐγάπη, πρέπει....
- Σ.- Πῶς εἶπες με;
- Γ.- Κατά τά λεγόμενα τῆς Φωφώς οὐφτομε ἀπό τό οὐαίς ὅνομαν ή τήν ἀρχήν ή
τό τέλος οὐαὶ τά ἐμορφίνομε, δηλαδή τό ίδιον σου τό ὅνομαν ἀγαπεμέντοσα
γυναῖκα μ' εἶναι Σουμέλα, ἀλλά ή πρέπει νά σέ λέω Σουμε ή Μέλα. Καὶ ἐπει-
δή τό Μέλα ταιριάζει οὐαλλίτερα οὐαὶ ίγεύει μέ τό μέλι ἔτσι πά θά σέ
λέω Μέλα.' Αν δέν τό ἐκατέλαβες, θά σέ ἐφτάγω μαθέματα μέραν οὐαὶ νύχταν
γιά νά τό μαθάντος'. Κ' ἐσύ πά ἐμέν θά λές, Γοργόρ δχι, αύτό ἐφέναμ' ἀτο
σήν Τουριάν, θά μέ λές ή Γρηγοράκη ή Ράιη.
- Σ.- "Εριφ πολλά ραικά εἶπες;
- Γ.- "Η πολλά ή δλίγα αύτό εἶναι. Καὶ ἔναν **κα**' ακλο πά εἶναι, αύτό τό οαιόν
τό ἐλάτομα σ'; πού μέ ιουίζεις ἔτσι άγροινιστα "Γοργόρρρρρ, ιομενδχρονες,
ἔλα άγληγορααια" θά τό οὐφτος' ἀπό πάνω σου. Κρεμίζεις τήν ύπόληφη μ'
μέσα στά τσαμούρια.
- Σ.- "Ολα οὐαλά, ἄμαν τήν οακατοήσω σ' πά ντ' ἐλαζες; Τ' 'Ελλενινά πά ἐσιδτωσες
οὐαὶ τά Ποντιακά πά.
- Γ.- Σιγά-σιγά θά μαθάνω, διότι λέγω σε οὐαὶ αύτο. Στό οαλόν τήν οάμαριν θά
βάλωμε ἀπό τήν πολιτείαν Διθρώπις, θά παίρωμε ένοικιον, θά έγνωρίζωμε
οὐαὶ μορφωμένον ούσιον.
- Σ.- 'Ατο οὐέρεται.' Εγώ ιονινοχειλοῦδες οὐαὶ οαπελοῦδες οὐαὶ φρά οὐαὶ φροῦ
σό σπίτι μ' οὐέρεται βάλλω.
- Γ.- "Ας σό λές χαπάρ εἶεις; 'Εγώ έσένα λόγον.
- Σ.- "Αν έδεινες, παίρτος' ἀτο δπίσ'. 'Εσύ ἀτώρα οάμποσον μορφωμένος εἶσαι, θά
εύρηκις διαιτολογίαν.
- Γ.- Διαιτολογίαν εύρηκια, ἄμαν οὐέρεται θέλω νά εύρηκια.' Ας έξέρτος' ἀτο, πρέπει ν' ἀλ-
λάεις γνώμην.
- Σ.- 'Εγώ πολιτιανούς σό σπίτι μ' οὐέρεται βάλλω.
- Γ.- Αύριον ἀδά εἶν', έπέρα οὐαὶ οαπάρον.
- Σ.- Ούτε ν' ἀοιλί έμέν.' Εγώ εἶμαι συνηθισμέντοα ὡς τό βράδον νά ταβέζω μ' έ
τ' ἀτέν οὐ' ἀτώρα ἂν ἐρχουνταν οι ξέν', πῶς θά έφτάγω;
- Γ.- Τό ζῷρι σ' ἀτό έν.' Εγώ πά τό σωστόν γιά τ' ἀτό τό περσόν θά φέρ' ἀτο'

γιαδ νά δρθώνω σε Σναξδί.

- Σ.- (ἀποικορυφώνεται ἢ δρυγή της) - Κομενόχρονε, κομενόχρονε, κομενόχρονε.
- Γ.- Πέ κατ χόρτασον, τσέγγι ας σό αύριον κατ πλάν αλλο ιε θά έπορης νά λέες ατο.
- Σ.- Κομενόσσοχρονε.
- Γ.- Χαερσούσουζενα κατ αύτουσυσχολος.
- Σ.- "Ωωωωφ.

Τ Ε Λ Ο Σ